

Tento materiál vznikl v rámci projektu:

Název projektu:	Férové školy – férové vzdělání
Registrační číslo:	CZ.1.07/1.2.00/14.0132
Realizátor:	Liga lidských práv

V úplné podobě je materiál dostupný online, po povinné registraci, v **Databázi výstupů projektů – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost:**

<https://databaze.op-vk.cz/Project/Detail/154>

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jak ve výuce pracovat s dětmi s poruchami aktivity a pozornosti (ADHD)

Poruchy pozornosti a aktivity u dětí vyžadují citlivý přístup, trpělivost a řád, a to nejen ve výuce. Přečtěte si shrnutí těch nejdůležitějších tipů, které se v praktické výuce osvědčily nejlépe.

1. Sestavte jasný rozvrh činností a napište pro každého srozumitelné krátké pravidlo chování ve škole nebo mimo školu.
2. Zasedací pořádek organizujte tak, aby dítě s poruchou aktivity a pozornosti sedělo dohromady s ostatními blízko stupínku a tabule, ne však u okna, a ne s dítětem se stejnou poruchou.
3. Každou mimoškolní aktivitu předem oznamte a ve všech bodech s dětmi prodiskutujte (dítě s poruchou aktivity a pozornosti se na to potřebuje připravit a zaměřit). Každou změnu sdělte v klidu.
4. Domácí úkoly zapisujte každý den do deníčků a nechte zkontrolovat a podepsat rodiči. Druhý den ráno zkontrolujte vy (ušetří to mnoho zbytečných diskusí jak rodičům, tak vám).
5. Dovolte dětem vystavit si nakreslené obrázky nebo si zapsat různé body jako pomůcku k zapamatování si jejich povinností (jako starší děti)..
6. Používejte přímé, krátké a výstižné věty, ať jsou vaše příkazy a instrukce jasné a jednoduché.
7. Důležité pokyny posilte pomocí vizuálního nebo tělesného kontaktu.
8. Při neklidném a nepřiměřeném chování zůstaňte klidní a nezvyšujte hlas, reagujte tiše, klidně, chápavě a zúčastněně. Napomínat, nadávat nebo vést diskuse je v této chvíli neúčinné. Mluvte o předchozích událostech a následných činnostech, teprve až se dítě uklidní. Při nevhodném chování a reagování navrhněte dítěti alternativy a vyzkoušejte je s ním.
9. Dítě je dočasně pod silným vnitřním tlakem, proto se musí neustále hýbat (houpat nohama), vyrušovat, hlučet a mluvit. Nemá jinou volbu. Úkolem spojeným se smysluplným pohybem (umytí tabule, rozdání sešitů apod.) se napětí uvolní, a navíc se dítě cítí užitečné. Vhodným gestem dejte najevo, že se má opět utiшит.
10. Při silném neklidu ve vyučování zařadte uvolňovací sekvence pomocí her zacílených na tělo.
11. Organizujte práci dětí v menších skupinách.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

12. Počítejte s dvojnásobným pracovním časem pro hyperaktivní nebo hypoaktivní děti.
13. Důležité úkoly nenechávejte na poslední vyučovací hodiny. Důležité učivo vykládejte v prvních dvaceti minutách.
14. Nechte raději udělat dítě jednu část práce správně než celou práci chybně. Raději zadávejte více kratších úkolů postupně než jeden dlouhý.
15. Chyby opravte ihned, aby se již neopakovaly.
16. Odměňujte pohotovost a snahu, ne jenom výsledek.
17. O přestávkách poskytněte dětem prostor pro bohaté pohybové aktivity.
18. Věnujte pozornost vztahům mezi dětmi – chraňte dítě, aby se nestalo třídním kašparem, hlupákem, obětním beránkem atp.
19. Buďte pozorní, když děti pracují; stále znovu upozorňujte na oslovování, lehce se někoho dotkněte, přikývněte, usmívejte se.
20. Dítě se má učit tak, aby se současně něčemu přiučily i ostatní děti:
  - má číst nahlas
  - má samo převyprávět učební látku spolužákům či rodičům
  - má si dělat poznámky při čtení
  - mělo by si stále opakovat a opakovat
21. Rozdělte děti do páru. Jeden je posluchač a druhý je mluvčí. V časovém limitu má mluvčí říci svému partnerovi: „Co nám paní učitelka uložila...“. Nedávejte do páru dvě hyperaktivní děti.
22. Učte děti dávat pozor na neverbální podněty, aby lépe udržely pozornost při práci, poskytněte jim častěji zpětnou vazbu k jejich chování – i pozitivní.
23. Když dítě poruší pravidlo, nereagujte s posměchem nebo rozčileně. I když tato chyba nemůže být prominuta, uvědomte si, že je to jeden z příznaků jeho poruchy. Zeptejte se klidně dítěte, jaké pravidlo porušilo. Je-li to nutné, formulujte ho ještě jednou. (...)
24. Zde se nejlépe osvědčí důsledný systém odměňování (...) pomocí bodů, které se denně zapisují, a na konci týdne je vyhodnocen. Body, které jsou odečteny (...), musí být zdůvodněny a vyvěšeny na viditelném místě. (...)
25. Povzbuzujte dítě. Přizpůsobte se učebním osnovám, tak aby se dostavil raději úspěch než neúspěch. Určete mu denně nějaký dosažitelný cíl a jakmile tohoto cíle dosáhne, pochvalte ho za to.
26. Při hodnocení prací označte barevně správné části a ohodnoťte je. Při zpětném hodnocení se koncentruje pozornost dítěte více na pozitivní aspekty práce.
27. Zpestření úkolů je velmi důležité a mělo by být atraktivní, nikoli nudné. Například každé slovo by mělo být oživeno pěknou barvou, kterou si dítě samo vybere.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

28. Vyměňte si s dítětem alespoň 1x denně přátelské slovo. Pozorujte každý nový kus jeho oblečení a bavte se o mimoškolních zájmech a aktivitách. Dítě by mělo pocítit, že se o něj upřímně zajímáte.
29. Navrhněte, aby děti ve třídě převzaly nějakou malou zodpovědnost, kterou dobře znají a která jim dělá radost. Nechejte je pocítit, že jejich příspěvek pro třídu je důležitý, a povzbuďte rodiče, aby to dělali také.
30. Při setkání s rodiči dítěte myslte na to, že se nebudou soustředit jen na informace o dítěti. Pro jejich morálku je důležité, aby mohli být pyšní na své dítě, aby si byli jisti, že jejich dítěti rozumíte a že mu chcete pomoci. Snažte se jim sdělit co nejvíce pozitivních věcí.
31. Zaměřte se na následující vlastnosti dětí:
- Smysl pro spravedlnost a odpouštění
  - Pohotovost pomoci jiným a starost o ně
  - Nadšení pro tvorbu
  - Láska ke zvířatům a přírodě
  - Zájem otevřít se
  - Vynikající paměťové schopnosti a schopnosti myšlení
  - Odolnost proti zátěži a schopnost překonávat překážky
32. Rodiče jsou domácí péčí o své dítě s poruchou aktivity a pozornosti zpravidla přetěžováni. Proto jim zprostředkovávejte co nejvíce pochopení a povzbuzení v jejich náročné výchově.
33. Rodičům, dětem a všem příbuzným i blízkým vyjadřujte naději a víru ve zlepšení chování dítěte (...).

Tento dokument vznikl v rámci projektu Férové školy – férové vzdělání jako příloha k IVP žáka/žáků na základě doporučení PPP. Autorka: Mgr. Lada Balaščíková, školní speciální pedagog.

Text prošel editací a jazykovou korekturou.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ